

Djuphavshaggisen

Om livets förgänglighet och ursprung.

Som ni nog förstår får vi i jaktlaget numer drösa av tips och historier från hela världen om det lilla haggisdjuret, sedan jag börjat skriva om våra jakter har det varit som om en fördämning brustit, alla vågar nu berätta om sina upplevelser och teorier å det är inte klokt vad man får lära sig nya saker när man utvärderar uppgifterna.

Det allra mesta som vi får oss tillsänt är ju rent nonsens men det finns guldgrubbar, iakttagelser som inte helt går att förkasta och det jag nu skall fördjupa mig i är just en sådan ledtråd som senare visat sig vara dagens sanning å jag tar det ifrån ruta ett.

Vid början av Kambrium har livet i haven en explosionsartad utveckling, under devon kommer många nya livsformer till och så tidigt som från silur finns fossil av djur och växter som tagit sina första steg från hav till land, bland annat insekter och groddjur med flera och det gör också förfadern till det mytomspunna oerhört skygga haggisdjuret, under århundraderna tillbakabildas gälarna och fem fenor blir till lika många fötter haggisens osvikliga kännetecken, och det mest häpnadsväckande utvecklingen från ett marint skoningslöst rovdjur till en landbaserad fridfull lätt neurotisk vegetarian.

Brittiske Henry Bolingbroke Woodward 1832 – 1921, föreståndare för geologiska avdelningen på British Museum of Natural History i London 1880 – 1901 publicerar ett stort antal grundläggande paleontologiska arbeten däribland "Carboniferous Trilobites" och redan här, 1883 nämner han i förbigående ett uråldrigt fossil som ingen riktigt kunde klassificera vid tiden för upptäckten.

Djuret beskrivs ha en spolförmig kropp ca 4,5 meter lång med fyra kraftiga simfenor samt en välutvecklad stjärtfena, djurets panna är välvd och under den en mun med en imponerande uppsättning långa vassa tänder, underkäken är löst fogad till kraniet som på en orm för att kunna ta större byten, ögonen är stora och på djurets båda sidor finns tre stora gällock där väl tilltagna gälkransar hänger fram.

Ingenstans i världen är livets historia bättre dokumenterad än på ögruppen Svalbard, sedan 2004 har Spitsbergen Mesozoic Research Group under ledning av professor Jörn H. Hurum från Naturhistoriska museet i Oslo grävt fram flera mer eller mindre kompletta marina svanhalsödlor ur bergsidan som i ett dunkelt förflutet varit sjöbotten, men vad inte många vet är att man även funnit spridda rester efter andra tidiga marina livsformer i Marmiefjället, bland annat fragment som vid en jämförelse med fossilet i London visat sig vara det vi idag kallar Djuphavshaggisen en mycket avlägsen förfader till i första hand dagens flodhaggis men naturligtvis även ses som ursprunget till hela haggissläktet.

Forskarna har hittills trott att detta sällsynta marina urtidsdjur försvann i samband med jordens allvarligaste massutdöende vid Tris för 252 miljoner år sedan men det senaste året har man fått anledning att omvärdera detta faktum...

Låt oss för ett ögonblick släppa evolutionsteorierna och fortsätta i en annan ände av den här historien.

Rederiet White Star Line låter ett varv i Belfast bygga tre lyxkryssare, en av dem är RMS (Royal Mail Ship) Titanic men redan 1908 har rederiet så dålig ekonomi att man ber varvet spara på kostnaderna, resultatet blir att man använder nitar och stålplåt av andrasortering samt reducera antalet livbåtar, ja... fartyget kommer ju vara osänkbart så livbåtar ses ändå bara som en utsmyckning.

Titanic är en gigantisk ångbåt å redan på varvet fylls kolboxarna med så mycket kol att fartyget skall enligt tidtabell kunna ta sig från Irland till England, Frankrike åter till Irland och över atlanten till New York plus två dagars gångtid för säkerhets skull men vad som hittills varit en väl förborgad hemlighet är att kolet i box 6 självantänd, en glödbrand har uppstått redan på varvet innan den 2a april då fartyget avgår till England.

Den 10e april går 923 passagerare intet ont anande ombord i Southampton och här kan man se på nyfunna fotografier av fartyget att bordsidan kranbalksvis om styrbord är deformerad av värmen från branden.

Ytterligare 271 passagerare går ombord i franska Cherbourg men ett flertal maskinister och eldare mönstrar av och klarar på det sättet livet, den 11e april anlöper fartyget Queenstown på Irland och här tar man ombord 123 passagerare till samt kompletterar till fulltalig besättning ca 900 man innan kurs sätts mot New York.

Ett och ett halvt dygn före incidenten med isberget är problemet med kolbox 6 åtgärdats men med största sannolikhet har branden spridit sig till box 9 och 10, eldarna får skyffla den glödande kolen från kolboxarna till ångmaskinernas ugnar vilket gör att fartyget är tvunget att gå med näst intill maxfart 22knop för att bränslet skulle räcka hela vägen fram, att bli liggande utan drivmedel ute på atlanten fick under inga omständigheter ske, det skulle vara en enorm prestigeförlust för rederiet.

Den 14e april 1912 stävar lyxkryssaren fram genom kompakt mörker på ett lugnt hav sjuhundra kilometer söder om Newfoundland, kl.23,40 siktas isberget, undanmanövern avstyr en frontalkollision men fartyget får främre delen av styrbordsidan intryckt av isen, just på och runt det stället där skrov och skott försvagats av branden.

Det som sedan händer är väl dokumenterat, förskeppet vattenfylls först å lyfter akterskeppet högt upp i luften innan skrovet brister och allt är över på två timmar och trettio minuter, 3800 meter längre ner landar de båda skrovhälvorna ca 600meter ifrån varandra å det kom att bli världens största konstgjorda djuphavs rev i stället till en kostnad av 1514 människoliv.

Håll med om att det är en väldig massa tillfälligheter som har samverkat för att sänka detta osänkbara skepp.

Sedan 1912 har det framkastats rader av mer eller mindre fantasifulla teorier om hur man bäst skulle kunna bärga de båda skrovdelenarna men en liten detalj kvarstod, den exakta positionen.

Det kom att dröja fram till sommaren 1985 då amerikanen Robert Ballard och fransmannen Jean-Louice Michel söker vraket ombord på forskningsfartyget Le Suroit, genombrottet kommer dock först den 1a september för de båda oceanograferna då ombord på amerikanska flottans R/V Knorr som officiellt är ute efter Titanic men i hemlighet spanar efter de två förlista kärnkraftdrivna attackubåtarna USS Scorpion och USS Thresher...

Året därpå finansierar Woods Hole Oceanographic institution en expedition med forskningsfartyget Atlantis II som med hjälp av djuphavssubåten DSV Alvin gör den första

bemannade nedstigningen till vraket efter Titanic, med hjälp av en fjärrstyrda (ROV) Jason Jr. dokumenteras fyndplatsen och sedan dess har platsen varit välbesökt både av nya vetenskapliga expeditioner men också av välbärgade turister, ja trycket blir så hårt att vrakplatsen idag skyddas av UNESCO.

En av de få som idag fått tillstånd att dyka runt vraket är den framstående franske djuphavsforskaren Jacques Baleiné som specialiserat sig på att dokumentera faunan i djuphaven vilket kan verka som en oöverstiglig målsättning om man betänker att 45% av jordens yta består av just djuphav på över 4000meters djup som ingen nation gör anspråk på, helt outforskade arealer, man kan med fog säga att vi vet mer om planeten Mars än om dessa djuphav ... ingen har brytt sig heller inte för än helt nyligen när flera länder, däribland nu senast Norge har börjat intressera sig för gruvdrift på stora djup så nu brådskar det, han har dock några sjömil att jobba på.

Men varför är just Grandbanks intressant? inget område är väl så väl dokumenterat som vraket efter Titanic? Jo, det finns otaliga timmars film på själva vraket, med ny AI teknologi har stora delar av materialet "tvättats" det senaste året och i samband med detta har Jacques team på IOP (Institut Océanographique de Paris) kunnat se livsformer i och kring vraket som tidigare inte gått att urskilja och forskarteamet tror sig nu ha sett skuggan av ett marint urtidsdjur som kan vara en livs levande djuphavshaggis, en upptäckt som om den visar sig riktig ställer allt på ända, den berömde amerikanen professor emeritus James Cartridge på John Hopkin University är idag den främste forskaren inom djuphavsbibliologi, en forskning som allt mer kommit att handla om haggisfossil och dagens landlevande arter, sedan millenniumskiftet har han släppt mängder av vetenskapliga artiklar i ämnet och finns nu med i projektet på distans tillfälligt utlånad till The University of Glasgow. Det är Jimmys förtjänst att vi kom med för han håller för troligt att ingen annan i världen just nu har en bredare erfarenhet av haggisläktet än just jaktlaget på TWS...

Redan före pandemin ansåg franska myndigheter Baleinés och Cartridges forskning vara så lovande och angelägen att en order på en helt ny typ av midiubåt med arbetsnamnet Le Crabe (Krabban) lagts ut, namnet antyder designen på farkosten å den är betydligt större än en ordinär miniubåt och har ben som kan ta den över havsbotten utan att virvla upp sediment och själva fartygskroppen är formad för att stå emot enorma tryck och kraftiga undervattensströmmar, utvecklad med senaste rymdteknologi i tätt samarbete mellan franska ingenjörer, NASA och konstruktörer från SAABs försvarsgren, byggd på Karlskrona Varvet under stort hemlighetsmakeri, törs vi gissa att det finns en version för militärt bruk också.

IOP är beställaren för denna civila farkost som utrustas och testas under sommaren 2021 av personal från SAAB, franska marinen och IOP och under större delen av sommaren 2022 är Jacques Baleiné och hans team utanför Normandies kust ombord på franska pansarkryssaren La Tendresse som byggts om för att bära krabban, här övas vrakdykning och dokumentation av fauna på förhållandevis grunda vatten. Konsortiet som bildats av Baleiné, hans forskare, tekniker och u-båtsbesättning känner sig redo inför våren 2023 för skarpt läge.

Till min stora förvåning mottar jag samtalet från Jacque på förmiddagen onsdagen den 3e maj, konsortiet vill på inrådan av Jimmy Cartridge ha Sällskapets jaktlag med som sakkunniga, alla omkostnader täckta och med ett fett traktamente från Institut Océanographique de Paris om vi kan ställa upp på kort varsel, givetvis var vi aningen skeptiska för även detta lät för bra för att vara sant, men efter att ha tagit del av det digra bakgrundsmaterialet, verifierat uppgifterna med IOP, träffats på Grand Hotel i Stockholm och skrivit kontrakt så lättar planet från Arlanda söndagen den 18e juni kl. 09,15 mot New York och ett äventyr som kommer bli ett minne för livet.

När vi kliver av blir vi stoppade i passkontrollen och tagna åt sidan, här möts vi av nyheten att forskningsfartyget Polar Prince som ligger på Titanics förlisningsplats tappat kontakten med sin miniubåt Titan, Anders Gjörling, Juhani Hakkarainen och Anders Svantesson (Jag själv) som representerar TWS jaktlag trodde fram till nu att vi skulle få ett par trevliga dagar på Manhattan, nu stod där i stället ett chartrat plan startklart för vidare färd till St. John på Newfoundland, taxi och sjötaxi var ordnad för att snabbast möjligt tar oss ut till Sub Carrier La Tendresse ankrad på redde i St. Johns hamn, vi får tillstånd att gå ombord ordentligt jet leggade efter i runda tal 20 timmar på resande fot, Kl. 07.30 PM lokal tid intar vi våra hytter och koser medan motorerna sakta ökar varvtal på väg ut mot öppet vatten, nu har vi i cirka 12 timmar på oss att sova ut innan vi anländer till haveriplatsen.

I ärlighetens namn blir det inte så mycket kvalitetssömn, kl. 02,20 AM är jag klarvaken igen, ligger kvar och lyssnar på svensk radio i lurarna, stiger upp, duschar varmt, lägger undan resekläderna och byter om till ledigare kläder, letar mig upp till bryggan å skrämmer sånär livet ur fartygets andrestyrman Nasir Abbad en stilig ung man kallad Abé ombord i oklanderlig uniform med algeriskt påbrå.

Av honom får jag det senaste nyheterna utifrån bankarna, bland annat att US Coast Guard har anlänt och att det fortfarande inte finns några spår efter u-båten Titan, solen har klättrat upp ur havet i öster och kastar sina guldgula strålar över instrumenteringen på bryggan, jag tänker på hur fort livet kan förändras.

Får hjälp att hitta ned till mässen där frukosten är serverad, här hittar jag även Jussi och Anders i livligt samspråk med expeditionens ledare oceanografen Jacque Baleiné och fartygschefen Maurice Boussole en mycket trevlig och skämtsam man skulle det visa sig men knivskarp när det gäller.

Vi blir snabbt Jules och André deux (två) och trois (tre) med honom å senare med hela manskapet, frukosten är rätt blek med våra mått men sällskapet är förnämlig, stämningen ombord är trots allt aningen tryckt, 09.00 AM ligger vi bredvid de andra fartygen ovanför The Big T, vädret är fint och havet lugnt, expeditionens forskare, tekniker och u-båtens styrman gör krabban klar för sjösättning och kör de sista säkerhetsrutinerna medan vi får sätta oss på skolbänken och lära oss övergripande hur u-båten fungerar och gå igenom ändlösa säkerhetsrutiner och manualer.

Jag är förhindrad att ge någon närmare teknisk beskrivning av u-båten då olika patent inte är klara samt av militär sekretess, annat än att den är självförsörjande och kan operera självständigt under mycket lång tid, att den har en besättning på två man och kan komfortabelt hysa ytterligare fyra passagerare, hon har inga fönster men är istället utrustad med ett flertal roterbara kameror alla med reglerbar belysning samt fyra robotarmar, två kraftiga för tyngre arbete å två klenare för precisions arbeten alla med tillgång till passande verktyg.

I cockpit finns en storbildskärm och alla instrument man kan tänka sig för navigering i närområdet, två säten för befälhavare och styrman, bakom dessa fyra säten för forskare och eller passagerare samt ett litet pentry, bord, britsar, förbränningstoa med kolfilterfläktar för att undvika dålig lukt och tre luftkonditionerade, mycket bekväma kojor med ljudisolerade jalusidörrar i akterskeppet.

Vi provar ut overaller som läser av kroppsfunktioner som puls, blodtryck etc. och hjälmar som projicerar 3D bilder från kamerorna, loggar och menyer för alla funktioner i farkosten på visiren, hjälmen står också för den audiella förbindelsen mellan de i u-båten samt med kontrollrummet i moderskeppet, hjälmen är sladdlöst inloggad på en stol där reglage finns i armstöden och i en piedestal framför "operatören" för att styra kameror, robotarmar och en rad andra funktioner.

Briefingen sköts av u-båtschefen Jean-Paul och tar mer eller mindre hela dagen med avbrott för en fantastisk lunch och middag, något vi såg fram emot de kommande dagarna, fransmännen är som alla vet noga med sina måltider.

Konteramiral John Mauger på amerikanska kustbevakningen har givit oss dykförbud under hela måndagen då de har flera djuphavsrobotar i arbete runt Titanic.

Via ett topphemligt havsavlyssningssystem meddelar företrädare för amerikanska flottan sig ha uppfångat ljud som tyder på att miniubåten kollapsat redan vid nedstigningen på söndagen, och på tisdagförmiddagen kommer det tunga beskedet att vrakdelar av Titan hittas 500 meter från Titanic.

Under onsdagen dyker Krabban för första gången på större djup, allt fungerar planenligt och hon passar till och med på att assistera vid bärgningen av de större vrakdelarna från Titan, jag, Jussi och Anders sitter med i kontrollrummet på La Tendresse och följer dyket på storbildsskärmar å man måste säga att piloterna Jean-Paul och Gérard är ruskigt skickliga, mycket imponerande, på torsdagen utförs den obligatoriska säkerhetsinspektionen av U-båten och hon sjösätts igen tidigt på fredagen å nu kan vi börja jobba med det vi egentligen är här för att göra, utforska det marina livet runt och i Titanic.

Trots det stora djupet har vi redan tidigt förstått att en mångfald av liv dväls i skrovhalvorna, prover av vatten och växtdelar som vi fått med upp under onsdagens dyk har analyserats i La Tendresse laboratorier och ger svar på en del frågor.

En fråga som formulerats är, om det nu är en haggis vi sätt i filmmaterialet varför finns de just här? en fråga som vi i jaktlaget tror oss ha svaret på, de båda skrovhalvorna erbjuder möjlighet till skydd eftersom djuret är mycket skyggt är det en stor fördel.

En annan fråga har varit, varför har de flesta iakttagelserna gjorts kring den aktra skrovhalvan? vår teori här har varit de stora förråden av vin och sprit i anslutning till salongerna i aktern, buteljer som mycket långsamt läcker alkohol vilket kan attrahera ett eventuellt haggisdjur, något vi kan belägga efter noggranna analyser av vattenproverna.

Som tillbehör för krabban har teknikerna redan tidigt i projektet tillverkat en trycktank för att kunna ta upp olika livsformer utan att tryckskillnaden skall förstöra vävnaderna, den sänks nu ned invid Ts akterskepp för vi vet av erfarenhet att skall vi lura in en haggis i tanken måste den få tid på sig att vänja sig vid den.

Frågan om betet är knivigare, efter många och långa diskussioner mellan oss i laget och forskarteamet enas vi om att Titanic förmodligen bunkrade whiskey på Irland redan innan

sjösättning och att det säkerligen rörde sig om 100 % mältat korn, trippeldestillerad, singlemalt och förslaget faller på Bushmill som är ett gammalt å mycket välrenommerat destilleri, vid kontakt med Master Blender Helen Mulholland vidhåller hon det vi tror oss veta, att de inte ändrat på recept eller smak sedan slutet av 1800talet å det är gott nog för oss, hon lovar dessutom sända ett par kartonger speciellt blendat för oss till St. John på New Foundland som får flygas ut med helikopter.

Under fredagen den 23e gör jaktlaget ett provdyk på 13 timmar för att se över alla rutiner och göra oss hemmastadda, nyttigt inte minst för mig som har anlag för cellskräck, men min fobi lindras avsevärt när Jussi överraskar med att duka upp en liten midsommarsupé med bröd ost å sill, kallskuret, öl, brännvin och till å med en liten midsommarstång i pentryt till våra pilots Jean-Paul och Gérard och de övriga i jaktlagets odelade förtjusning, det känns märkligt men ändå mäktigt att fira denna nordiska högtid på 3800 meters djup med RMS Titanic på storbildsskärmen, att se den gamla oceanångaren där på botten gör mig faktiskt lite tagen...

Efter att ha smugit runt invid vrakhalvorna å filmat in i de trängsta utrymmena med högupplösta mycket ljuskänsliga kameror, tagit fler prover samt säkerställt att trycktanken är öppen och ligger i helt rätt positionen så påbörjar vi uppstigning, 3000 – 2000 – 1000 – 500, välkomna tillbaka hör jag från Jacques som för dagen är dykledare i kontrollrummet, dockningsarmar är säkrade, det är med tillfredställelse jag hör reglarna frigörs och manluckan öppnas med ett pys och ett "plopp" i öronen, tar av mig hjälmen, ansluter laddsladden och hänger den på stol nr 5s nackstöd.

Aldrig har väl den friska havsbrisen och kvällsolens smekande värme varit mer njutningsfull men förutsättningarna håller snabbt på att förändras, enligt vår meteorolog /navigatör Birgitte "Gitte" Henning, en robust dansk dam med skinn på näsan, oerhört professionell, barsk men ändå med hjärtat på rätta stället, en sådan kvinna man inte gärna säger emot om ni förstår vad jag menar... hon tillkännager nu att vi kan förvänta oss frisk nordväst och obefintlig sikt i regn inom 24 timmar så därmed ställer hon in all dykning de kommande tre dygnen, det känns hårt men visst har hon rätt som vanligt förstår vi för ingen ifrågasätter hennes bedömning, redan på lördagsmorgonen har tunga mörka moln rullat in över oss och vinden friskar i, teamet hinner precis gör säkerhetsinspektionen och några få justeringar på Krabban innan himmelens portar öppnas och regnet öser ned, vår kapten Maurice skojar och säger att – jag är bara fartygschef, det är Gitte som för befälet... det blir inombords tjänst för fartyget både lördag och söndag innan ovädret lagt sig och måndagens däckstjänst får även den ställas in på grund av allt för grov sjöhävning, det ända positiva är att helikoptern från St. John kom och levererade haggisbetet samt ett par nya läsglasögon till kapten Maurice, de gamla åkte ned på durken å i nästa steg trampade han på dem innan han ens saknat dem.

Lördag och söndag gör vi vårt bästa för att gå forskarteamet på nerverna med våra mer eller mindre intelligenta frågor och påståenden mest för att hålla sjösjukan stången, måndagen börjar med att högsommarsolen komma tillbaka med värme om man kommer ned i lä för den kyliga nordanvinden.

Vi provar betet å fyller upp fem gummiblåsor (sådana man kan ha is i för huvudverk eller varmvatten som sängvärmare) och försluter med skruvkork, klämmer omsorgsfullt fast flaskorna i verktygsracket på Krabban, duschar, packar å bunkrar för 4-5 dagar i djupet.

Alarmen ställs till 05,00 AM lokal tid tisdag, på med u-båtöverallen, frukost i mässen bestående av croissants marmelad och kaffe, skall bli gott med riktig nordisk frukost om någon vecka, Anders, Jussi och jag tar några djupa andetag och klättrar ner i Krabban där Jean-Paul och Gérard redan väntar bältade i sina stolar, på med hjälmarna, de sista diagnostiska programen rullar upp på visiret och efter några minuter kommer klartecknet grön skärm ALL SYSTEMS GO, vi kvitterar, klargör att vi hör varandra och att vi hörs själva, Jacques bekräftar att alla i besättningen syns och är i kontakt med kontrollrummet, manluckan reglas, kabinljuset dämpas, Jacques lugna stämma meddelar att dockningsarmarna frigjorts och vi har tillstånd att dyka, Jean-Paul bekräftar att vi påbörjar dyket, jag spänner åt fyrepunktsbältet lite extra... bon voyage mes amis... merci.

Det tar längre tid än man tror att sjunka nära fyra kilometer rakt ner, så småningom når vi botten och kan försiktigt trippa fram och lägga oss på lur invid trycktanken med släckta ljus å bara våra super IR kameror igång.

Enligt planen kommer vi nu ligga still här på vakt i minst åtta timmar och ge så lite ljud ifrån oss som möjligt, kaffe en dram och mörk choklad blir bra på mitt första vaktpass, Jussi som tagit på sig rollen som skeppskock pysslar i pentryt ivrigt assisterad av vår styrman Gérard som vi förstått har ett gastronomiskt intresse utöver det vanliga å samtidigt inte jätte fokuserad på den djuphavslevande faunan.

Jean-Paul jobbar i skeppsdatorn med att rensa bort gamla inläsningar och håller fortlöpande uppsikt över skeppsfunktionerna, herr Gjörling tar över för andra vakten medan jag befriar mig från hjälmen för en sen lunch, Emíl i byssan på La Tendresse har bistått med en utmärkt uppkryddad fiskfond med saffran, lök och tomat och ljuvligt doftande nybakta baguetter, Jussi och Gérard adderat, vin, fisk och skaldjur och de där små hemliga ingredienserna och knepen från mormors recept som gör en enkel fiskares gryta till en alldeles underbar bouillabaisse.

Mitt i maten ropar Anders till... vi har sonarkontakt låningsvis om babord, något stort kommer rakt emot oss, sekunderna efter kontakt lägger Anders upp kameran i den bästa vinkeln på storbildsskärmen och fem – sex varelser passerar tätt över krabban å försvinner ut i mörkret igen lika hastigt som de kommit, vi i kabinen försöker kväva jublet men uppe i kontrollrummet skriks det rakt ut, alla har fått på sig hjälmarna igen och klippet rullas om och om igen, bildkvaliteten är begränsad men det råder inget tvivel om vad vi just bevittnat, djuphavshaggisar å de lever i flock... lite liknande bergshaggisens beteende.

Vi har varit på plats i mindre än fem timmar och redan lokaliserat bytet, det tyder på att de är talrikare än vi först trott, en misstanke som styrks av senare sonarkontakter, vi drar också slutsatsen att haggisar som inte har några naturliga predatorer så som exempelvis grönländshaggisen, amazonashaggisen och nu djuphavshaggisen inte är fullt så skygga som övriga arter.

Ombord på moderskeppet kalkylerar man längden på de största i flocken till 2 meter och vikten till minst 650 kg, betydligt mindre än de fossil som forskarteamet studerat.

Fiskgrytan som totalt glömts bort i den upphetsade stämningen fick intagas kall, flera sonarkontakter registreras som sagt under eftermiddagen men alla utom synhåll.

Vi delar upp besättningen i två vakter, Jean-Paul, Anders och Jussi tar kvällsvakten 07,00 - 12,00 PM medan jag och Gérard kopplar ned kontakten med kontrollen, kryper upp i varsin

koj drar ned den tjocka jalusidörren från taket, ställer temperaturreglaget på 17 grader å sover sedan gott å tur var väl det för hundvakten mellan 12,00- 05,00 AM kom på vår lott.

Jussi väcker mig och Gérard vid midnatt med baguettesmörgåsar och nybryggt kaffe, övriga besättningen avrapporterar till kontrollrummet och kopplar ned sig med ett dieu natt. G och jag sätter oss i våra stolar och får ett dieu morgon från nya skiftet i kontrollen, tuggar trött på smörgåsen å sippar på det heta kaffet, det är inte alltid glamoröst att vara haggisjägare, spelar upp kvällens incidentlogg på visiret som visar en nedgång av sonarkontakter mot natten vilket skulle kunna betyda på att de har någon form av dygnsrytm och att flockarna jagar under natten på annat håll.

Det mest spännande från gårdagens swimbye är att Krabbans hydrofoner uppfångat ljud som upptäckts av teamet på La Tendresse under kvällen, forskarna ombord å på universitetet i Glasgow kommer att börja analysera dem under dagen men redan nu kan jag svära på att de uppfångade ljudstötarna på mellan 50-150 mikrosekunder i frekvensområdet mellan 150 000-300 000 Hertz är en form av ekolokalisering.

Från fyratiden börjar sonarkontakterna på avstånd öka igen å medan jag sitter där i tankar tänds hydrofonlarmet som jag satt i aktuellt frekvensområde, öppnar kanalen för lyssning och möts av ett knatter och brus likt en geigermätare på steroider, sonaren visar ett svagt eko framför trycktanken å så försiktigt jag kan vrider jag den närmste kameran och får se en unghaggis nyfiket undersöka öppningen till trycktanken, måtte hon inte aspirera på att flytta in, anropar kontrollen och ber dem att väcka Jacques och att koppla upp Jimmy Cartridge i Glasgow för ungdjuret dryga halvmeteren lång simmar envist av och an mellan U-båten och tanken samtidigt som hon pepprar oss med klick, snart har vi även hela U-båtsbesättningen på benen, den allmänna meningen både uppe å nere är att det är ett fullvuxet djur vi vill ha i lådan, nästa fråga är hur vi smidigast skall skrämma iväg henne å jag tror det var Anders som kom med lösningen, en stillbild med full blix... klippet blev i alla fall värdefullt forskningsmaterial och fotot blev vinjett och omslagsbild.

Med all den fakta om djuphavshaggisen som vi inhämtat under vår korta tid på bankarna förstod vi att det inte var någon mening med jakt på morgonen utan låta dagen gå till sena eftermiddagen då djuren börjar röra på sig igen.

När så jaktens timme är slagen sitter alla uppkopplade, utrustade och bältade, befälhavare och styrman finjusterar Krabbans position, Anders plockar upp en gummiblåsa med bete i var tungarm och Jussi monterar en bormaskin från racket på armen för precisionsarbeten, borrar tre hål i var blåsa och Anders lägger in dem i tanken så långt han når å ger dem en liten tryckare, jag sitter med tummen på avtryckaren till luckan som kommer att försluta trycktanken, efter 20 sekunder börjar haggisarna cirkla runt oss, snabbare och snabbare å i snävarare varv, dom är över allt liknande en skock utsvultna hajar går de till anfall mot trycktanken, då jag ser att vi har ett fullvuxet prakt djur innanför trycker jag av och luckan slår igen men stemmet av upphetsade haggisar ger sig inte så Jean-Paul får lägga Krabban platt mot botten för att inte tippas över ända av djuren Jussi är snabbtänkt och tänder upp all yttre belysning på full effekt å får med det flockarna på avstånd, vi förstår nu att betet var verkningsfullt och att vi sannolikt överdoserat en aning.

Erfarenhetsmässigt dör en haggis för det mesta av stresspåslaget vid infångandet så för vår del var jakten redan slutförd långt tidigare än vi kunnat ana.

Medan vi väntar på klartäcken för uppstigning tar jag upp forskarloggen på visiret där Jimmy berättar att en delfins ekolokalisering har inte ett klick utan två parallella klick vilket anses ge en mycket skarp bild av omgivningen, under dagen då ljudfilerna analyserats upptäcks det att djuphavshaggisen har fyra parallella klick vilket måste vara helt överlägset i en ljusfattig djuphavsmiljön.

De man också hittat i materialet är lågfrekventa enkla kommunikationsljud på mellan 10-30Hz därtill kan vi nu lägga ett utmärkt luktsinne vilket gör djuphavshaggisen till en utpräglad predator i djuphaven.

Trötta men lyckliga kommer vi så upp helskinnade ur djupet och ut ur Le Crabe för sista gången.

Än en gång spelar internationella händelser oss olika spratt, vid ett hastigt sammankallat möte med fartygschef, meteorolog, förstestyrman... (långsamt hade jag förstått varför vi var André 2å3 för här har vi ettan, en tystlåten å tillbakadragen man från La Rochelle på franska atlantkusten) samt expeditionens ledare Jacques med de som är vakna i konsortiet.

Tanken har varit att delar av teamet, där ibland vi skulle mönstra av på New Foundland, nu har herr Balienés team och båtar med besättningar fått ett nytt mer brådskande uppdrag av ledningen i Paris.

Det har framkommit att stortinget i Norge på allvar börjat diskutera gruvdrift i djuphavet mellan Grönland, Island och Svalbard på 281 000 kvadratkilometer havsbotten, det är en större yta än hela Storbritannien.

Enhälligt beslutas att La Tendresse lättar ankare och sätter kurs på Antwerpen i stället efter att trycktanken vinschats ombord och varsamt börjat släppa på trycket säkras den och Krabban för gång med hög fart i grov sjö.

FN med International Maritim Organisation kommittéens underavdelning Marine Environment Protection Committee kommer tillsammans med Jacques Baliené och James Cartridge att försöka få norrmännen på andra tankar, först från Bryssel och senare i höst i Oslo.

Vi får några extradagar med forskarlaget ombord när de dissekerar vår fångst å framför allt Jussi som utbildad köksmästare ser till att vi får en "doggybag" med de bästa bitarna av fångsten innan vi får fast mark under fötterna och kan flyga hem igen... vilket äventyr, å sant är det också.

Man kan ju med facit i hand förstå att Jacques och James inte lyckades övertyga norrmännen om att gruvdrift i djuphaven är en dålig idé då stortinget nyligen givit grönt ljus för verksamheten.

Vi i jaktlaget nådde hur som helst våra mål, att nedlägga och servera en haggis utöver det vanliga den 28e januari, alla sällskapets experter på haggisdjuret var överens om att det här var något utöver det vanliga...

Referat: Anders G. Svantesson

